Szerkesztőség és kiadóhivatal

Széchényi-uteza SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK,

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASAGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidéki postán küldve

Egész évre	10 frt — kr
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési dij:

Ot-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr

Hirdetést vagy reclamot magában foglalt apróság sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889. Debreczen. Hétfő Deczember 16. 247. szám.

Fegyverszünet.

Decz. 15. 1889.

A világon semmi sem érinthetett volna bennünket kellemesebben, mint az, hogy ha minél alaposabban megczáfoltattak volna föltevéseink és logikus következtetéseink az országgyűlési ellenzékre és különösen annak kiabálási dühben szenvedő elemeire vonatkozólag, a tények által. A tanácskozások oly meltó és nyugodt berekesztésének benyomása alatt, — mert méltónak s nyugodtnak mondhatjuk a szerdai ülést, mely utolsó volt a karácsonyi és ujévi nagy szünetek előtt, — már-már átengedni akartuk magunkat a saját kudarczunk fölötti önmegalázó örömnek és hozsannát akartunk énekelni a szélsőbaloldali ujjan megtért békeapostoloknak. Ezek az emberek — igy kezdett suttogni bennünk egy csendes lelkiismerethang, tulajdonképen csak modortalanok és ügyetlenek gesztusaikban és beszédmodorukban, de szivükben nem roszak s a hazát jobban szeretik, mint Tisza Kálmánt gyülölik. Ha valamely ügyben, melyet jogosnak és hazafiasnak tartanak, pillanatnyilag kitüzött czéljukat elértnek tekinthetik, egészen türhetők lesznek és ugy viselik magukat, mint más emberek, kik igényt tartanak rá, hogy komolyan vétessenek és népük müveltjei közé számittassanak; sőt attól sem tartózkodnak, hogy egy őszintén gondolt, illedelmes éljen-t kiáltsanak ugyanannak a Tisza Kálmánnak, kinek mint a parlament vezérszónokának föllépését lábdobogással, prüsszentéssel és röfögéssel szokták garnirozni és megspékelni.

Igy gondolkodtunk s igy suttogott keblünkben az oly régóta elnyomott optimizmus szép jövőt igérő gerjedelemmel. De közbelépett a szkepticizmus, melyet az ujabb idők parlamentáris, jobban mondva inparlamentáris esemei oly hatalmasan nagyraneveltek s igy szólt parancsolólag: Megállj! mint csábittathatja magát vigadozásra a legcsekélyebb csalóka látszat által egy olyan publicisztikai organum, mely huszonötéves jubileumát készül ünnepelni s melynek oly tapasztalatdus parlament-, párt- és emberismerő multja van? Ily véletlen esetet kétszer is meg kell gondolni s előbb aludni kell rá egyet, mielőtt itélnénk, lássuk előbb, mit tükröznek vissza az ellenzéki lapok a benyomásból, melyet a képviselőház zárülése maguknál az ellenzéki képviselőknél hagyott vissza. Ó, mennyire igaza volt a skepticizmusnak!

Saját szemeinek nem hisz az ember. ha kezébe veszi az ellenzéki lapokat, Egyik szélsőbaloldali ujság „elveink“ győzelméről magánkivüli örömrivalgástól csengő czikket hoz Orbán Balázs tolláról s tudjuk, hogy ez a Balázs olyan Hübele Balázs, ki ugy megrecsegteti a tárogatót, mintha az utólsó itéletre recsegtetné. Egy mérsékelt ellenzéki lap ismét egy mérges gunykaczajban adja ki belső érzelmeit a borzasztó vereség felett, melyet tegnap szenvedett Tisza Kálmán, — vereség, mely őt ezentul végleg s megfölebbezhetlenül kormányképtelennné teszi.

Pedig mi azt hittük, hogy Tisza éppen tegnap szolgáltatta a képzelhető legeklatánsabb bizonyitékát áthatoló értelmének, eminens hadvezéri talentumának. a parlamenti taktikában felülmulhatlan müvészetének, mikor egy olyan klasszikusan és meglepően egyszerü módszerrel, mint a Kolumbus tojása, egyszerre megoldotta a Kossuth-kérdés mesterségesen összebonyolodott csomóját, lehetetlenné tette az obstrukcziót, sőt kényszeritette az obstrukczióra kedvvel birókat, hogy neki egy őszinte „éljen“ t kiáltsanak.

Es azt hittük továbbá, hogy tiszta és világos, mint a napsugár, melyet még a vak szeme is kell, hogy megérezzen és megismerjen, hogy az elbizokodottan föltevett Kossuthkérdést véglegesen meg sem lehet oldani máskép, mint a hogy a miniszterelnők javasolta, t. i. a honossági törvény általános reviziójának keretében, melyet hogy javitani szükséges, soha senki nem tagadta, legkevésbbé Tisza, — hiszen azt már Irányinuk adott válaszában is érintette, Perczelhez intézett felhivásában pedig egész érthetően és kötelezőleg kijelentette. Csak igy teljesithette mesteri taktikai lökését és mutathatta meg a meglepett ellenzéknek, hogy nyitva van az az ajtó, mely ellen elővonszolták a rettenetes faltörő kosokat.

De szerencsére meglehetős ártalmatlan az egyik ellenzék nagyotmondása és a másiknak tettetett gunyja, épp oly ártalmatlan, mint a házi perpatvar folyamán az asztal alá került férj stentori hangon orditott biztositása, hogy ő az ur a háznál, mert ha akarja, az asztal alatt is ül.

Itt nem használ semmiféle csillogás és füllentés sem, a Ház ellenzéke tegnap az asztal alatt ült és az ünnepek előtt az utolsó szó Tiszáé maradt. Tegnap fegyverszünetet kötöttek, a győztes adta azt, nemesen és loyalisan. A választók pedig, a nép, mely keservesen bele fáradt az üres, személyes viszálykodásba és epedve várja az igért reformokat teremtő, egy jobb jövőt biztositó munkát, szivesen szankczionálja a fegyverszünetet s utasitani fogja mandatariusait, hogy kössenek békét. Es majd csak az áldott reformmüvel fog a Tisza Kálmán-aera befejeződni.

A korona és a nemzet akarja, hogy igy legyen.

Változás a fölspánok között. A király, gróf Keglevich Béla kamarást, Heves-vármegye főispánját, ezen állásától — szolgálatai elismerése mellett — saját kérelmére fölmentette és gróf Cziráky Bélát, Fejér vármegye és Székesfehérvár város főispánját ezen állásban való meghagyása mellett, Heves-vármegyéb n eszközlendő tisztujitáso tartamára ezen vármegye főispánjává kinevezte.

Országgyülés.

Budapest, deczember 14.

A képviselőház, mai rövid tartalmu ülésében átvévén a főrendiházi üzeneteket, elhatározta a forendiház által letárgyalt és változatlanul elfogadott törvényjavaslatoknak szentesités végett fölterjesztését ő felségéhez. E végből a ház ülése után, Péchy Tamás elnöklete alatt össze is ült az ily stadiumba jutott javaslatok átvizgálására kiküldött bizottság. —

A főrendiház, mai ülésében nyolcz törvényjavaslatot fogadott el vita nélkül. Az ülés elején a főrendek névjegyzékét igazitották ki, a mennyiben János főherczeget, ki főherczegi rangjáról lemondott kitörölték a jegyzékből s beiktatták Gönczy Pál, Wenczel Gusztáv, Graef Ede és Barcsay Domokos ujonnan kinevezett főrendiházi tagokat. A védjegyek oltalmáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál történt csupán fölszólalás. Szilágyi Dezső igazságügyminiszter ugyanis, Horvátországra való tekintettel, a javaslat azon szakaszánál, mely a magánjogi és büntetőtörvényekre hivatkozik (34.§) törvénymagyarázó nyilatkozatot tett. Ugy a védjegyek oltalmáról szóló törvényjavaslatot, mint a jövő évi ujonczmegajánlási javaslatot, az indemnityt, az ujpesti és rákospalotai rendőrségről, a biráknak az igazságügy miniszteriumban ideiglenes alkalmazásról, a vasuti elsőbbségi kölcsönök bélyeg és illeték-kedvezményeiről somogy szobb-barcsi és dévaványa-szeghalom-kóti vasutakról szóló törvényjavaslatokat a főrendiház változatlanul elfogadta. Az ülés végén Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök adott meleg szavakban kifejezést a főrendek hódolatának a közelgő ünnepek alkalmával az uralkodóház irányában, mely érzelmet a főrendiház elnöke fogja legfelsőbb helyen tolmácsolni. A nagyváradi püspök, Vay Miklós báró elnök irányában is kifejezte a főrendek szerencsekivánatait, mire a főrendek élénken éltették az elnököt.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Egy ismeretlen világrész.

— Irta: **Szabolcska Mihály.** —

(Felolvasta a Felolvasókör decz. 11-diki estélyén.)

Okát sem tudnám adni, hogy miért, de mindig erősen irigykedtem a nagy világutazókra. Máig is Kolumbus Kristóf az ideálom, pedig még tengert se láttam egyébből, mint legfeljebb ha adósságból, a hol különben szintén igen nehéz fölfedezni azt a földet, a hol „száraz“-ra jusson az ember.

Ez az én egyéni vonzalmam okozza tán, hogy most bizonyos önelégültséggel tekintek végig ezen a nekem tetsző czimen. Végre egy ismeretlen világrész, a melyről nekem is jo gomban van beszélni!

Ez a jog ugyan erősen közjogi természetü, a mennyiben arról a világrészről, — a melyről beszélni akarok, lehet, hogy nálam akárki többet tudna mondani, mert én a magam részéről őszintén megvallom, hogy soha szinét se láttam. Próbáltam ugyan megismerni, de mindig csak hajótörötten tudtam partra vergődni valahogy.

De legyünk egyenesek!

Mikor azt a czimet odairtam: a szív kis világa állt előttem s hogy tréfát ne csináljak a tárgyamból, előre kijelentem, hogy az alatt az ismeretlen világrész alatt a női szivet értem.

Hogy világrésznek neveztem; ebben megvallom számitottam egy kicsit a nők állitólagos hiuságára, s hogy ismeretlennek mondtam, arra nézve azt hiszem, elég a férfiak tapasztalatára hivatkozno m.

Különben, ha valami malicziozus udvariatlan ember volnék, a fenti czim és a nőszív közt való hasonlóságot másként is tudnám igazolni.

Ki tudna pédául eligazodni egy világrészen, és — kicsoda egy női szivben?? Föl se hozva itt azt a hasonlatot, hogy egy egy világrészen a felfedezők bizonyosan mindig többet találtak egy-egy élő embernél.

Különben, hogy az asszonyi szív, mind az öt ismert világrészhez huz valamicskét: annak bizonyitására egyéb se kell, mint átlekintenünk röviden, mind az öt világrészt.

Európa tudjuk, hogy tele van ügyes diplomácziával és hogy rajong a katonaságért.

(Csak azt kell itt közbe mondanom, — hogy az én hasonlataim a kivételekre sohasem szólanak.)

Azsia az emberiség paradicsomának a hazája. A mi annál inkább megerősiti a hasonlatot, mert biz az vajmi kevés ideig tartott.

A harmadik világrészről Afrikáról mind e mai napig sincs hiztos térképünk; s itt csak azzal a különbséggel kell megelégednünk, hogy Afrikáról lesz ugyan valamikor, — de erről a világrészről soha.

Amerika meg a köztársaságok hazája, vagyis képtelen egy-egy emberért sokáig lelkesülni.

(Csak azt kell itt ujra közbe mondanom hogy a braziliai forradalom óta ez alól nincs kivétel!)

Ausztráliára vonatkozólag — mivel egy hatalmas állam ide deportálja a megrögzött gonosztevőit — a közmorál érdekében elállok a hasonlat kereséstől, nehogy valakiben még gonosztevői hajlamokat ébresszek.

Különben az egész világhoz is hasonlit annyiban a női szív, hogy az is gömbölyü s ha nem vigyázol, könnyen leesel róla.

. . . Erről az én világrészemről — versben és prózában — annyi szépet, nemest irtak már össze — teljes joggal — az emberek, hogy egy perczre magam is megdöbbenek szinte a saját bátorságomtól. Hanem két enyhitő körülmény mentse ki ezt az én profánnak látszó hangomat. Először annak a kedves kornak az iránya; másodszor az az én érzékeny vallomásom, hogy szükség esetén (lelkiismeret ide, lelkiismeret oda) magam is annyi szépet tudnék összehordani erről a themáról, hogy akár abba a nyomba leragadjon tőle valamennyi olvasóm szeme.

A hölgyek meg különben is hozzá lehetnek már szokva hallgatni azt, a mi nem egészen igaz s venni azt olyannak, mintha egészen igaz volna, a mint ezt az udvarlások története bizonyitja.

Különben egy világrésznek se volt még annyi fölfedezője, mint ennek. Minden ember legalább egyszer életében fölfedezi, hogy az csakugyan egy egész világrész. Meg merne szinte esküdni rá, hogy lakói csupa merő szárnyas angyalok, csak később jut aztán arra a tapasztalatra, hogy az angyalok csakugyan képzeleti lények.

Csodás áradozó meséket tud róla mondani, a melyekben annyi igaz mégis mindig akad, hogy biz azok igazán mesék.

Ha az orvosok után akarunk elindulni a női szivet nagyon alkotmányos egy világnak kellene elösmernünk; a két kamara rendszerével, de mivel a nők nagy hajlandósággal birnak, az egyeduralomra: én a magam részéről kétségbe vonom, hogy legalább a női szivnek két kamarája volna. Vagy ha kettő van is, az egyikben bizonyosan mindig zárt üléseket tartanak.

Az érzések szineit vizsgálni persze nem nekem adatott, de általában beszélnék a szivről, ugy minden nagyobb lelki furdalás nélkül felmerném hozni azt a hasonlóságát is az ujabb világrészekhez, hogy a benszülöttek igen szokszor itt is feketék, vagy legalább is rézbőrü indiánusok.

Mikor a nagy utazók egy-egy föld darabot felfedeznek: egész triumphussal szoktak nevet adni az uj ismeretlen világrésznek, s büszkék rá, hogy még eddig ott élő ember ki nem kötött. Pedig ki tudja, hátha a másik oldalon kikötött? S itt még arra a bibliai czitátumra is hasztalan hivatkoznék, hogy „beszélj a földdel, majd az megtanit,“ mert fölteszek annyi életbölcseséget arról a földről, hogy az ilyet ki nem fecsegi, ha más különben még olyan beszédes is!

Nem hiszem, hogy földrajzot irtak volna még valaha a női szivről. Pedig a serdülő ifjuság használatára ez is érne annyit, mint pl. a Szendvics szigeteké. Teszem fel ilyenformán: Határa északon az ész, melytől egy világtenger választja el, — a mitől persze a másik partra legtöbbször át se látni, keleten és nyugaton a kezek, a melyek azonban olyan kábelek által vannak kapcsolva a szivhez, a melyeken — (a mint azt bizonyosan tetszenek is tudni) — igen édes a telegrafirozás.

Talaja meglehetősen ingoványos.

Eghajlata változó.

Lakosai részint rabszolgák, részint pedig szabadok. Ez a rabszolgaság azonban rendesen csak bizonyos időszakig terjed, bár szóbeli szerződés utján — a csillagok tanusága mellett — mindég a koporsó bezártáig kötetik, de a mely bizonyos epokhális időponton tul mégis rendszerint lejár. Nevezik pedig ezt az epokhát helyi szokással esküvőnek, — vagy házasságnak — a mi tehát a fentebbiek szerint — sokszor a koporsót jelentené, (a minthogy néha jelenti is!)

[Vége köv.]

A bünös ösvényen.

Regény 1 kötetben. — Irta: **R. P. O.**

(Folytatás) 67

— Csak most vagy igazán férfi, szép és hatalmas ember, nézésed elképzelhetetlen gyönyört nyujt. Ugy szeretlek, örjöngő szenvedélyel, férfias szép és szédítő alakod csodálatában a hevület legmagasabb fokára forrt fel szenvedélyes vérem. Ugy szeretlek, érzem, hogy csak te adhatnál enyhülést e felzaklatott, e sorvasztó vágytól dult izzó idegeknek, kiálta fel szenvedélye óriási lángjai között. Igen, még megkisért egy ostromot. Oh! nem haddja ő magát

Az árverési csarnok engedélyokirata.

A Fenyéri Zádor Lajos és dr. Balkányi Miklós által tervezett debreczeni árverési csarnok felállitására vonatkozó engedélyokirat tervezetét, mely mellett e csarnok felállitása a kereskedelemügyi miniszter által engedélyezendő volna, a városi tanács kinyomatta a bizottsági tagok között való kiosztás végett.

Ezen engedélyokirat szerint Zádor Lajos és Balkányi Miklós, kik ezen engedélyt részvénytársaságra is átruházhatják, az 1888. XXII t. cz. 1. §-a alapján kizárólagos engedélyt nyernek Debreczen város területén egy vagy több állandó árverési csarnok létesitésére. Az első csarnok helyéül a Piacz-utcza jelöltetik. Az engedély az első csarnok megnyitása napjától 25 évre adatik. Az első árverési csarnok legkésőbb 1 év alatt az engedély keltétől számitva a közforgalomnak átadandó.

Engedélyesek 5000 frt értékü biztositékot tartoznak letenni.

Az árverési csarnok müködési köre csak is ingó tárgyakra terjed ki és a csarnok köteles mindennemü ingóságot árverés czéljából elfogadni, kivéve azokat, a melyeket közegészségi és közbiztonsági szempontból a kormány onnan kizár.

Ellenben a csarnok helyiségein kivül történő árverését elrendelheti: mezei-, bányaés gazdasági terményeknek, élő állatoknak, szeszes italoknak s egyéb folyadékoknak, valamint olyan tárgyaknak, melyeknek szállitása aránytalanul költséges volna, vagy a melyek a szállitás következtében értékcsökkenésnek vannak kitéve."

A csarnok minden benne elhelyezett tárgyakért felelős s azok tüzkár ellen is biztositandók.

Szabadságában áll a csarnoknak a z önkéntes árverés czéljából átvett tárgyakra, a becsértékkét harmadrésze erejéig előleget adni mérsékelt kamat mellett.

A csarnok összes közegei tartoznak őrködni a felett, hogy az 1879. XL. t, cz. 128 §-ában körül irt kihágás által az árverés eredménye meg ne hiusittassék, ilyen kihágásért elitélt egyének a csarnokból kitilthatók.

A kormány a kereskedelemügyi miniszter által kinevezett állandó kormánybiztossal felügyeletet gyakorol az árverési csarnok müködése, ügykezelése fölött, s e biztos diját, de a mely a tiszta jövedelem 5%-át meg nem haladhatja, a csarnok fizeti.

Minden árverést az árverési biztos foganatosit. Árverés végett gyanus személyektől átadott tárgyak a rendőrség előzetes értesülése nélkül el nem adhatók.

A csarnok és a csarnokot igénybe vevő fél közötti jogviszonyról minden egyes esetben külön okirat állitandó ki. Az árverésre szánt tárgyak a csarnok megfelelő helyiségeiben legalább 3, illetőleg 5 napig közszemlére kiteendők és ezzel egyidejüleg árverési hirdetmény is teendő közé.

Az engedélyesek az árveréssel járó költségek fejében a következő dij szedésére jogositvák:

50 frt értékig a befolyt vételár					20% át
50 frtól	100 frtig		„	„	15% „
100 „	200 „		„	„	14% „
200 „	300 „		„	„	13% „
300 „	400 „		„	„	12% „
400 „	500 „		„	„	11% „
500 „	1000 „		„	„	10% „
1000 „	3000 „		„	„	9% „
3000 „	6000 „		„	„	8% „
6000 „	10000 „		„	„	7% „

30000 frton felüli befolyt vételárnak 3%-át. Ezen költségek összege azonban egy egy ok irat alapját képező jogügylet után 1 frtnál kisebb nem lehet.

Ha az árverés a csarnokon kivül tartatik meg, a meghatározott dijaknak csak fele fizetendő.

Ezen dijtételek egyelőre 5 évre állapittatnak meg; ha a kezelési költségek, a töke törlesztési részlet és a befektetett töke 5%-os kamatoztatásának megfelelő részlet levonása után fenmaradó tiszta üzleti nyereség a 8%-ot három egymásután következő évben meghaladja, a dijtételek az első 5 év eltelte után lejebb szállithatók.

Az engedélyokirat-tervezet főbb vonásokban ezeket tartalmazza. A város atyái, azt hisszük, minden scrupulozitás nélkül hozzájárulhatnak, annyival inkább mert a várostól anyagi áldozat nem kéretik.

Közgyülések.

Debreczen, decz. 15.

Debreczen és vidéke baromfitenyésztő egyletének alakuló közgyülése.

Ma uj egylet alakult városunkban a baromfitenyésztés okszerü müvelése érdekében Debreczen és vidéke közönségének felölelésével és az országos gazdasági egyesület védnöksége alatt müködő baromfitenyésztési szakosztálylyal szövetségben.

E sikeres kezdeményezés érdeme Györffy Aladár urat illeti, kinek valóban rövid idő alatt sikerült az érdeklődést fölkelteni, az ügy barátait összehozni a közös czél alatt és testet öltetni az eszmének, ez egyletben, mely hivatva van a mezei gazdálkodásnak Debreczenben és vidékén még eddig elhanyagolt mellék foglalkozásait, a szárnyas állatok tenyésztését fölvirágoztatni, jövedelmezővé tenni.

Az egylet 26 taggal alakult meg, kik a mai gyülésen iratkoztak be; számok azonban — semmi kétség benne — nem csak helyből, hanem vidékről is jelentékenyen szaporodni fog még pedig, a kikre erősen lehet számitani, gazdasszonyaink köréből is. — Csak jövőre is ugyanazon jóakarat, buzgalom vezérelje az ügy élére állott férfiakat, a milyet ez idő szerint tapasztalunk náluk s az uj egylethez kötött várakozások teljesülni fognak.

A gyülésen következők voltak jelen: Nánássy Ferencz, a ki elnökölt, Berger Henrik, Fábriczius Géza, Csáky Gergely, Győrffy Aladár, Lengyel Imre, Rickl Antal, Buday József, Steinfeld Mihály, Geréby Fülöp, Váczy János, Lukács Dezső, Mayer Adolf, Ormós Gábor, Czabán Dániel, Szabó Sema, Trázsy György, Grünvald József a gyülés jegyzője, Bisotka Gábor, Udvarhelyi Károly, Vetéssy Béla, Kulcsár József, Darvass Béla, Gyulay Károly, Kondor Kálmán stb.

Miután felolvastatott és helybehagyatott a decz. 8-dikán tartott értekeztetről fölvett jegyzőkönyv, Grünvald József bemutatta egy kiküldött bizottság által Parthay Géza tanár az országos baromfitenyésztő egyesület képviselője meghallgtásával kidolgozott alapszabály tervezetet, melynek részletes tárgyalásánál többen szólottak az egyes §§-okhoz: Geréby Fülöp, Nánássy Ferencz, Lengyel Imre, Vetéssy Béla, Grünvald József stb. Az alapszabálytervezet kevés módositással elfogadtatott.

Az alapszabály lényegében következőket tartalmazza.

Az egylet czime: „Debreczen és vidéke báromfitenyésztő egyesülete; székhelye: Debreczen; czélja: a baromfitenyésztés okszerü müvelése, ha az anyagi erő megengedi állandó telep fenntartása, szárnyas fajok és tojások beszerzése a tagok részére s ezek terményeinek közvetitése az eladásnál, kiállitások, felolvasások rendezése, szaklapok és szakmunkák beszerzése.

A tagok alapitók: kik egyszersmindenkorra 50 frtot befizetnek; rendes tagok évi 3 frt, pártoló tagok évi 1 frt tagsági dijjal 3 évi kötelezettség mellett és tiszteletbeliek. Alapitó és pártoló tagok szabad bemenéssel birnak a kiállitásokra, felolvasásokra, a kiállitásokon, ha kiállitani akarnak, kedvezményes térdijat fizetnek és az országos szövetkezet közlönyét évi 2 frtért kapják. Tagok nők is lehetnek.

Az egyesület tagja az országos baromfitenyésztő egyesületnek minden alapitó és rendes tag után évi 1 frttal, mely már a helyi egyesületi tagsági dijba be van számitva. — Az országos egyesület viszont leszállitott áron adja kiadmányait, saját számlája kiállittásokat, előadásokat rendez, a helyi egyesület érdekeit képviseli. Ez olyan praktikus feltételeken alapuló viszony, mely még eddig páratlan a központ és a vidéki egyesületek között és jövőre valószinüleg ennek mintájára jönek kapcsolatba a vidéki egyesületek az országos egyesülettel.

Az egyesületet az elnökség, tisztikar, pénztáros és 12 tagu választmány kormányozza.

Az alapszabály elfogadása után élénk vita fejlett ki a felett, hogy ez az összejövetel értekezletnek vagy pedig alakuló közgyülésnek tekintessék-é. E kérdés körül két nézet állott szemben egymással s a vitában Lengyel Imre, Buday József, Berger Henrik, Győrffy Aladár vettek részt. Végre Berger Henrik adta meg az expedienst azon inditványával, hogy ha 25 tag aláir, az egylet megalakultnak mondassék ki és ezért nyomban aláirási iv bocsáttassék ki.

Ez meg is történt és az eredmény az, hogy rögtön öt alapitó: Geréby Fülöp, Holicser Luiza, Klein Gyula, Győrffy Aladár és Steinfeld Mihály, 19 rendes és 2 pártoló tag iratkozott be.

Igy alakuló közgyülésnek volt tekinthető az összejövetel.

Csáky Gergely azon nézetének adott kifejezést, hogy az országos egyesületnek is irásban kellene a helyi egyesülettel szemben teljesitendő kötelezettségeit elvállalni.

Erre Buday József Nánássy Ferencz és Lukács Dezső feleltek megnyugtatólag, mely szerint az alapszabálytervezet már a központ hivatalos küldöttének közbenjárásával állittatott össze, igy az alapszabály csak tudomásvétel végett lesz oda felküldendő s Lukács Dezső inditványára kimondatott, hogy mihelyt a központtól az alapszabály visszaérkezik, azonnal tisztujitó közgyülés hivassék össze s az alapszabály akkor küldessék megerősités végett a belügyminiszterhez.

Addig is taggyüjtő ivek fognak kibocsáttatni.

Napi hirek.

— **Uj regényünk** R. P. O. jeles munkatársunk most folyó regénye még e hét folyamán be lesz fejezve, s aztán azonnal megkezdjük uj eredeti regényünk közlését. A nagy érdekü regényt **Tábori Róbert** irta, a ki csak nem rég nyerte el a kolozsvári nemzeti szinház pályázatán társadalmi drámájával a kitüzött 100 aranyat. A regény czime: „**A szolgalelkűek**" oly érdekfeszitő tartalommal, mely közlésről-közlésre le fogja kötni az olvasó közönség figyelmét és érdeklődését.

— **A „Debreczen"** f. szerkesztője, Gáspár Imre ur, lapja legutóbbi számában kijelenti, hogy „ámbár hazamehetne Zólyomvármegyébe, a hová urnak hivogatják", nem szándékozik elmenni és megválni a laptól, folytatni fogja tehát tovább is ottani munkásságát, melyet — más helyütt kifejezett saját szavai szerint — „azzal a lappal és az egész pártkerettel együtt teljes gyomrából utál." Nincs jogunk senkinek izlésébe beleavatkozni, bármily szánalomraméltó existentiát is válaszszon magának. De ha valakinek csaknem összes irodalmi müködése piszkolódásból áll, ne jajduljon föl, ha néha torkára forrasztják a szót s ne játsza az ártatlan bárány szerepét, a ki nem vétene a légynek sem s mégis szét akarják tépni a „Debreczeni Ellenőr" farkasai.

— **Legaczió választás.** A debreczeni kollegiumban a karácsonyi ünnepi követ választás ma d. u. tartatik meg.

— **Vörösmarty ünnepély.** A debreczeni kereskedelmi akadémia, mint minden évben, ugy ez évben is megtartá Vörösmarty ünnepélyét, hogy a kegyelet adóját a nagy költő emléke iránt lerója. A f. hó 1-re, — a költő születési napjának évfordulójára, — tervezett ünnepély közbejött akadályok miatt, csak f. hó 14-én volt megtartható, mely késés azonban mit sem von le a lelkesültségből és ragaszkodásból, melylyel ker. akadémiánk ifjusága a nagy költő iránt érez. — A szépen sikerült ünnepélyen a nagyszámu tanuló ifjuságon kivül, a tanári kar részéről: Dr. Szántó Sámuel, Dr. Őreg János és Szojka Gyula urak vettek részt. — Az önképzőkör ifj. elnöke: Katinszky Ernő III. éves hallgató nyitotta meg az ünnepélyt, szép magvas beszédében méltatta a kort, melyben Vörösmarthy élt és annak munkálkodását különösen a nyelvészet körül; ezután Pallaghy Andor II. é, h. szavalta el Vörösmarthy „Élő szobor" c. odáját. Nagy Sámuel III. é. h. Szász Károly „Hogy fujja a szél a havat" c. balladáját; Grosz Sámuel III. é. h. felolvasa „Vörösmarthy Mihály élete és müködése" c. dolgozatát, mely gondos tanulmányra vall; Holek Samu III. é. h. hatással szavalta el: Antonius beszédét Caesár teteme fölött, Shakespeare „Julius Caesár" tragoediájából Vörösmarthy Mihály forditásában; Katniszky Ernő III. é. h. a „Vén czigányt" szavalta, Vörösmarthytól; Gottfried Albert III. é. dolgozatában Vörösmarthyval, mint dráma iróval foglalkozott részletesen; Beke Károly szavalta: „A füredi bálban" c. verset Mátray Lajostól és végül Gottfried Albert III. é. h. Sárossy Gyulának hatásos, humoros versét „Az egyszeri szolgabirót" szavalta el nagy tetszés mellett. — Ezek után az ifj. elnök a tanári-kar részéről megjelent tanároknak köszönetet mondva, kik szivesek voltak az ünnepély fényét megjelenésükkel emelni, — az ünnepélyt befejezi.

— **Meghivás** az 1889. évi decz. 17-én — kedden — délelőtt 10 órakor, a városháza nagytermében tartandó rendkivüli bizottsági közgyülésre. Tárgyak: Tanácsi előterjesztést az állami italmérési jognak haszonbérbe vétele iránti egyezkedés eredményéről. Ugyanaz, a borbehozatali vám szedés jognak további fenntartása tárgyában. Debreczen, 1889 decz. 14. Gróf Dégenfeld József főispán.

— **A baromfitenyésztő egyesület** tagjai közé eddig következők léptek be: alapitók: Győrffy Aladár, Holicser Luiza, Geréby Fülöp, Klein Gyula és Steinfeld Mihály; mint rendes tagok: Nánássy Ferencz, Csáky Gergely, Berger Henrik, Lukács Dezső, Vetéssy Béla, Gyulai István, Kondor Kálmán, Udvarhelyi Géza, Nikházy László, Fábriczius Géza, Darvas Béla, Buday József, Rickl Antal, Kulcsár József, Szabó Sámuel, Mayer Adolf, Győrffy Aladárné, Kovács János, Peschina főhadnagy; mint pártoló tagok: Baranyi György és Grünwald József.

— **Legatusok** lesznek karácsonykor a debreczeni egyházban: Szabolcska Mihály szénior, Szécsi Miklós, Tóth István és Kazay Gyula esküdtfelügyelők.

— **Bizottsági tagok értekezlete.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának számos tagja ma d. e. bizalmas jellegü értekezletet tartott a városházánál a kizárólagos italmérési jognak a város által leendő kibérlése ügyében. A kincstár e jogot 90000 frt évi bérért kész a város részére átengedni.

— **Az italmérési jog értékesitése Hajdu-vármegyében** ez ideig következő községekre és városokra nézve sikerült a pénzügyminisztérnek: P.-Ladányban 1890—1892 évekre feltétlenül 7000 frtért Róz Mártonnak, Józsán (1890—1892) felmondással 2100 frt, a községnek, B.-Ujvároson (1890—1892) feltétlenül 10,000 frt, a községnek, Egyeken (1890—1892) feltétlenül 2200 frt Flamm Sámuelnénak. Tetétlenen 1460 frtért Weinberger Salamonnak, Dorogon 1890. 1892.) feltétlenül 8550 frt Freuder Mórnak. Nádudvaron (1890—1892.) feltétlenül 7925 frt Freuder Mórnak. — Téglás on (1890—1892.) felmondással 1800 frt Rosenfeld Sámuelnek. **Debreczenben** (1890—1892) feltétlenül **90000** frt. Debreczen városnak. H.-Böszörményben (1890—1892) feltétlenül 21500 frt Aron Miksának H., V. Pércsen (1890—1892.) felmondással 1800 frt Feldmann Ignácz. Nánáson (1890—1892.) feltétlenül 12500 frt. Freuder Mór, Hadházon (1890—92.) feltétlenül 6750 frt Grün A. József, Földes, Szovát, M.-Pércs, Kaba, Sámson községekre nézve a kizárólagos italmérési jog haszonbérbe adása a miniszter által még nem nyert helybe hagyást.

Gyászrovat.

Egy régi jó ismerősünk hálálhire érkezik Szolnokról Felső-vá yi **Vincze Viktor** köz és váltó ügyvéd rövid szenvedés után elhunyt Szolnokon, szerető fia Vincze Miklós kir. alügyész karjai között. Vincze Viktor ezelőtt néhány évvel költözött Szolnokra Debreczenből, a hol köztiszteletben álló egyeniségét nagyon sokan ismerték. Halála nálunk is széles körökben kelt részvétet. Elhunytáról következő gyászjelentést kaptuk: „Vincze Miklós kir. alügyész, mint fiu, és gyermekei Aladár és Miklós, özv. id. Vincze Miklósné született Ilkey Josépha, mint sógorné, — ugy a magok, mint számos rokonaik nevében is mély fájdalomtól lesujtva megszomorodott szivvel tudatják felejthetlen atyjának, nagyapjuknak, illetve sógorának felső-vályi VINCZE VIKTOR köz és váltó-ügyvédnek életének 64-ik évében f. hó 14-én délután 3 órakor hosszas betegség, rövid szenvedés után agyszélhüdés folytán bekövetkezett gyászos elhunytát. A

---

oly könnyen vissza rettenteni. Hiszen még szép, még mindég nagyon szép, és miért maradhatna rendületlenül erős az a férfi csábitó hatalmával szembe, ha ő összeszedi minden fondorságát, találékonyságát, ha kitör roppant szenvedélye áradata igaz, fennen csapongó bóditó szavaiban. Ismeri ő jól a férfiakat, ismeri a kéjes inger hatalmát és ha szenvedélyük felcsigáztatott elenyészett eltántorithatatlanságuk, az érzéki bujaság magával ragadja őket és menthetetlenül zudulnak alá a kéjes önkivület perzselő hevében a bün veszedelmes gyönyöreibe. Megint az övé lesz az a férfi, kit már birt és szeretett, oh! nem riad vissza már semmitől, csak romboló, pusztitó érzelmeire hallgat és minden áron hatalmába kell ejtenie azt az embert, ki ezt a legyőzhetetlen, őrületes harczot zavarta fel benne. Győzedelmeskedni fog a jámbor szelid és bárgyu fiatal asszonyka felett, elragadja tőle az urát, ő a démon, ő az elkárhozott fekete lelkü nő, hiszen mindég az ördög a győzelmes a világon, a hol a forró szenvedély daggasztja a lihegő keblet, a hol a bünös emberek ereiben a forró vér hullámzik és vad ösztöneik a vétek felé vonzódnak.

Elmegy hozzá, bátran, elszántan, bejut abba a hajlékba azon örv alatt, hogy eljött képét festetni, hiszen ehhez mindenkinek joga van a ki képes a müvész fáradságos munkáját megfizetni.

Ezer terv, ezer gondolat zsibongott ebben a megzavart, nyughatatlan agyvelőben, mig eszeveszett felkiáltásokban tört ki lázas ajkán át a megállapodást nem ismerő féktelen szenvedély.

Pelérdi megszeppent, láthatólag visszahökkent, a mint Roxanet kábán, dultan, szemében a tébolyodottság zavart kifejezésével mütermében megpillantotta.

— Szerencsétlen asszony! kiáltá reá megrökönyödésében, — hát elment az esze, hogy ilyen meggondolatlanságokra szánja el magát. Vagy minden áron gyanut akar ébreszteni nömben, a ki soha sem bántotta önt? Miféle őrültségékre szánta el magát?

— Nem, nem, Ákos! Oh! de nem birok többé magammal. Mióta önt ujból megláttam, az óta nincs lelkemnek nyugalma. Égő szevedélyem üzött ide hozzád nagy lelkialkuvások után és kell, hogy megtudjad, hogy még mindig szeretlek, jobban, szenvedélyesebben mint valaha. Látásodnál őrületes láng csapott fel ujból bennem, ugy szeretlek, ugy imádlak, mint még soha, most tudom csak, hogy minő befolyást gyakorol reám a te nemes és jóságos lényed, most tudom csak, hogy nélküled nem élhetek. Uralkodsz felettem és én bilincsekben vert rabnőd vagyok. Tégy velem, a mit akarsz. Taposs lábaiddal, eltüröm gyönyörrel.

— Ön merőben megőrült. Felszólitom erélyesen, hogy távozzék innét, ily szavakat meghallgatni becstelenség volna részemről, mondá elutasitó kézmozdulattal, parancsoló hangon Pelérdi.

— Oh! ne üzz el magadtól, folytatá remegő kezeit összekulcsoltan felemelve a zokogó Roxane, nem érdemlem meg ezt a kegyetlen szivettépő bánás módot. Nem, nem, légy irgalmas irántam. Nem akarom én megzavarni boldog házi tüzhelyedet, csak azt akarom, hogy ne légy továbbra is kérlelhetetlen ellenem, engedd meg, hogy néha láthassalak, hogy néha hallhassam hangod édes rezdülését, hogy érezhessem erős kezed bátor szoritását. Csak néha légy megint Roxaneé, csak néha légy a titokzatosság leple alatt egy pillanatra azé a nőé, a ki egykoron osztatlanul, a leggyöngédebb, leghevesebb, legszenvedélyesebb szerelemben birt tégedet. Tudom, hogy megérdemlem megvetésed, tudom, hogy megérdemlem gyülöletedet, megérdemlem, hogy utálattal fordulj el tőlem, hiszen tudom, hogy hitványságom undok árulása megmérgezte a szivedben irántam élt heves lángoló szerelmedet, de hát lásd bünömért, alávalóságomért nagyon meglakoltam, a kétségbeesés és a balszerencse követett mindenüvé azon pillanattól fögva, melyben tőled elszakadtam. Szenvedés és kinlódás volt azóta egész életem. De a pokoli kinok mind elenyésznek ajkadnak egy biztató, bátoritó, nyájas szavától, a te gyöngéd, a te kiváló lelked nem is lehet boszut vágyó, rosz és irgalmatlan.

(Folyt. köv.)

drága halott hült tetemei f. hó 16 án d. u. 4 órakor fognak a ref. egyház szertartása szerint a szolnoki sirkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. Szolnok, 1889. deczember 14 Béke hamvaira."

Abel Jenő a magyar tudományosság e fiatal, nagyreményekre jogositó munkása, a budapesti tudomány egyetemen a classica filológia nyilv. r. tanára, a magy. tud. akadémia lev. tagja, pénteken elhunyt 32 éves korában.

Sport.

Hajtóvadászat. A debreczeni vadásztársaság tegnap hajtóvadászatot tartott a mézeshegyi csősház körül Tasnády István halápi erdész rendezése mellett. Tizenöt vadász és 32 hajtó vett részt abban. Az eredménynyel vadászaink megvannak elégedve; mert lelőttek 38 nyulat és egy rókát.

A Szikszay „Margit" fürdő jégpályáját tegnap közbejött akadály miatt nem lehetett átadni a közhasználatnak. Pedig sokan kisvasutaztak és sétáltak ki oda. A jégkéreg azonban még nem volt kész. Ma már ez az akadály legyőzve és a kinek tetszik, iringálhat és el is eshetik a jegen. Ugy értesültünk, hogy valami élelmes vállalkozó a korcsolyázóegylet által odahagyott régi pályán, az indóház mögött, ápolás alá vette a jeget és 10 kros belépő dij mellett bocsátotta jégre a magukat türtőztetni nem tudó Halifax-hiveket. Kérdezzük, adott-e jogot néki a város, mely tulajdonosa e területnek, és hogy a közönség biztonsága érdekében megtétetett-e ott a szükséges elővizsgálat. Miután ezen a jégen nemcsak a lábát törheti ki ügyetlen vagy vigyázatlan korcsolyázó, hanem bele is fulhat a mély vizbe, ha leszakad alatta a jég?

Az idei farsang.

A debreczeni jótékony nőegylet — mint halljuk — az idei farsang alatt olyan eredeti mulatságot készül rendezni, a milyen még idáig aligha volt Debreczenben s igy az az ujdonság csábító ingerével fog hatni a közönségre, mely mulatságban és a szegényekkel, árvákkal való jótevésben gyönyörüségét találja. Ugyanis egy nagyszerü jégünnepély terve foglalkoztatja a választmányt. Az ünnepély a Szikszay „Margit-türdő" jégpályáján tartatnék meg. Valami fényes, tündéries éji mulatság lesz az, a jégen nyüzsgő, eleven, pajkos, jelmezektől tarka-barka közönséggel, czigány és katonazenével és ragyogó villamos világitással. Az ünnepély részleteit a nőegylet választmánya ma délután fogja tárgyalni, miután a tegnapi ülés idejét a segély-kiosztás vette igénybe.

Szinház.

Meilhac és Milaud kedves „Nebántsvirág"-ja került szinre szombaton. Különben azt hiszszük, nemcsak ennek a két urnak, de édes mindnyájunknak van egy-egy kedves nebántsvirágunk — akinek elengedjük, ha nem lovagol is, s megelégszünk vele, ha csak a mi gyengéinken lovagol. S ugy látszik, hogy sokan gondolkoztak ugy, hogy az estét inkább a saját külön nebántsvirágjuknak, mint a két franczia köz nebántsvirágjának szentelik, — a mi prózailag annyit tesz, hogy a szinházban nem sokan voltak — s fájdalmasan nélkülöztük Kamakitzot.

*

Az előadás elég jó volt, — Somlóné (Denise de Flavigny) jól énekelt, — Püspöki (Chateau Gibus) szintén jó volt a vén szerelmes kecske szerepében, — s a só Corinna (Rónaszékiné) igen-igen csinos volt. A só igazolt tulajdonosa: Rónaszéki pedig sok humorral játszta Celesztin-Floridort. De mindenekfelett érdeket kölcsönzött az előadásnak a két ló, — melyen Celesztin és Denise távoztak a szinről. S különösen az egyik olyan büszkén lépegetett a nebántsvirággal, mintha csak valami igazi népfelkelőt hordott volna a hátán — s mintha igazolni akarta volna, hogy: — könnyü neki a teher!

*

A „Nebántsvirág" különben már harminczadszor került ez alkalommal szinre, — s igy talán ennek is része volt abban, hogy oly kevesen nézték végig. Hiszen még egy-egy igazi virág is untat, ha harminczszor sugja a fülünkbe: ne bánts.

*

Tegnap vasárnap a „Háromszéki leányok" kerültek szinre. Nem tudjuk kinek jutott az eszébe elővétetni ezt a megtehetős gyönge, avult darabot. Azonban azért, hogy többet nem irunk róla, azt ne gondolja valaki, hogy olyan mint az asszony — akkor jó, ha nem beszélnek róla. — Mert némely asszony akkor sem jó. A vasárnap daczára kis közönség nézte végig az előadást.

Julius.

*

Jowe és Geffri angol torna müvészek, a hires „béka emberek" holnap lépnek fel először az „Arany pók" előadása után. Előre is felhivjuk közönségünk figyelmét ezen érdekes béka és gyik mutatványokra. Saját diszleteik vannak, s az egész szinpad nagy mocsarat fog feltüntetni, s ebben ugrálnak a „béka gyik" tornászok. — Szóval szereplésük nagyon érdekesnek igérkezik.

*

Kopácsi Juliska k. a. harmadik vendégfellépte alkalmával is nagy sikert aratott a temesvári szinházban. Az utolsó fellépéséről a következőket olvassuk a „Délmagyarországi Lapok"-ban: „Hogy Kopácsy kisasszony épen olyan jeles énekben, mint játékban arról ismét fényes bizonyitékot adott. A „Kisasszony feleségem" czimü operette-ben Marjolain-t adta, még pedig annyi bájjal, elevenséggel és kellemmel, hogy a közönséget valósággal elragadta. Gyönyörü hangja érezesen és tisztán csengett az egész három fölvonáson keresztül, — s ennek impreszsziója alatt sietett Krecsányi igazgató az ő irodájába, gyorsan fogalmazta a szerződést, mely a fiatal müvésznőt társulatához köti, s még az előadás folyamában alá is iratta vele. Ha egy olyan routinirt igazgatót, mint Krecsányit, ennyire elragadja a lelkesedés, ez már csakugyan jelent valamit! Örömmel üdvözöljük mi is Kopácsi kisasszonyt szintársulatunk tagjai sorában, s habár csak a jövő saisonban lesz ismét hozzá szerencsénk, már most konstatálhatjuk, hogy a temesvári közönség rokonszenvét teljes mértékben megnyerte. A közönség nagyon jó hangulatban volt és minden jelenet után többször tapsolta ki ugy a vendégmüvésznőt, mint a többi szereplőket."

*

Molnár László ma Budapestre utazott az orsz. színész congressusra, onnan szülőföldjére megy ünnepelni, s ez alkalommal Kecskeméten fog vendégszerepelni Pesti és Dobó szintársulatánál.

CSARNOK.

A „Pumper."*)

— Modern életkép a zsurnalisztikából. —

Nem mindennapi speciese a „pumper" a társadalomnak. Van ugyan elég, a ki egyszermásszor a kölcsönkért összeget nem fizeti meg a hitelezőnek, de még ez nem „pumper"; hanem létezik olyan teremtett állatja is a jó Istennek, a ki mindig pillanatnyi pénzzavaraiból, legközelebb megadandó kölcsöneiből, ugy szólván hozomra él — ez már — főképen ha hirlapiró lehet, valódi telivér példány „pumper". Mert sok mindenre is jó az a hirlapirás! Lehet az ember diplomata, képviselő aspiráns, vezérczikkiró, élczelő, poéta, esztketikus — és a mellett üres óráiban (infámis sok üres órája lehet) „pumper" is.

A szegény, jóerkölcsü olvasó közönségnek nagy része aztán (fájdalom!) fogalommal sem bir a sok kézalatti eseményről. Mert a hirlapirásnak olyan menete van egy némely városban, egy némely redakczióban, mint a legmagasabb udvari politikának. csak az lesz köztudomásu, a mi az uralkodó (a szerkesztő) érdekeit nyilvánosságra jövése által nem kompromittálja. Hanem a legszebb része az érdekességeknek csak szerkesztőségi titok marad.

Néha, igaz, mikor szorult helyzetbe jut a „pumper", (mert csakis hirlapiró lehet igazi „pumper", neki levén legexponáltabb, legszerencsésebb helyzete) hogy kénytelen magán ügyeiről, nyomorult anyagias dolgokról, (pénzbeli hiány) is nyilatkozni, de hát hiszen a szegény papir eltüri a leghihetetlenebb fizetési igéretet is, a közönség pedig meg van nyugtatva egy ügyes — élczczel.

*

A „pumper" elnevezés, igaz, hogy nem tősgyökeres magyar, de bizony az aligha nem az emberek azon fajtájától származott, mely rendelkezik ugyan valahol egy eldugott vármegyében mesés gazdagságu nagybátyával, de a ki — a „pumper" végtelen kárára már nem hitelez. Az antiszemitikus hajlamok minden jóravaló hajlamu „pumper"-ben megvannak; hiszen ezzel sok ember előtt már az előkelő származás igazolva van. A „kóbiság" a zsidó ujdondászokról terjedt el mint fogalom; de a „pumper" minden antiszemitasága mellett bőven birja e sajátságot magában. Innen axiomaszerü magyar neve a „pumper" nek.

Tisztességes irói néven csak Bergengó eziában ismerik, mikor kisebb vidéki városokba rándul tanulmányutra (pumpolás.) Ilyenkor rendesen nem fizették még ki a gázsiját, vagy otthon feledte a bugyelárisát — az eredmény ugyanaz: a tapasztalatlanok lépre mennek.

A váltózás már nem sajátsága, hiszen a váltóhitelt régen elhegrdülte szent Dávid jámbusos énekekben még a „Kukutyini hitelbank"-nál. Hanem azért a külső respektus fen van tartva. Mikor végig megy az uton, találkozik vele dr. X. köz- és váltó ügyvéd, vagy dr. Y. mütő, sebész, szemész és nőgyógyász, mig a doktor urak gimnázista fiai azt gondolják magukban: ez az a hires iró, az a nagy hazafi, addig a papa önkénytelenül is tárczájához nyul a költő és szerkesztő láttára és fogai között dörmögi: „pumper"!

Ilyen a hirlapirodalom elsődije: a „pumper". Félelme, réme a járatlan, tudatlan tömjénezőknek, megvetése tárgya azoknak, kikhez nem tud felnyulni körmével. Pedig kevesen vannak ilyen boldog halandók, mert a „pumper" igen ügyes, szerfelett élelmes ember, „kitünő" zsurnalista (Kóbi értelemben), a ki minden dologról, eseményről tudja, hol végződnek és hova vezetnek fonalai, melyeken elindulva, rendesen kitünő zsebbevágó eredményre vezet szimatolása — s az információt sajátkezüleg irott levélkével szerzi meg magának. Óh, hány vagyonos ember előtt ismeretesek ezek az intervivok?!

*

A „pumper" rendesen igen müvelt, finom modoru, lekötelező nyájasságu ember a társaságban: hiszen durva, henczegő modorral nem is lehetne az ő életbevágó kérdéseit elintézni; — azután meg fődolog az emberek bizalmát megnyerni egész a — kölcsönkérésig. Első találkozásra azt hinné az ember, hogy ez a „lény" nem is képes ártani másnak, — hanem az első sikerült „pump" után hamar belátja a balek, hogy a „pump"-ok végtelen láncztört alakjában fejlenek ki a végtelen udvarias modorból.

A „pumper" (azt hiszem, hogy már mindenki el tud képzelni magának egy ilyen existenczíát) nem mutatkozik hasonló „pumper"-ekkel soha. Egyrészről azért, mert hála isten, csak elvétve akad egy-egy, az is egyik városból kidobva, kóborol tovább, másrészről saját életfentartási ösztönéből, hogy el ne rontsák egymás carierjét.

Gyönyörü pályafutás! Egyiket felpofozzák, másikat legazemberezik, némelyiket még ki is golyózzák összeférhetlen izetlenkedései miatt, de azért csak vándorol tovább.

Természetes születése bár hol történik is, „pumper"-ré Budapesten születik, ott kinevelődik a helyes irányban. Mikor már szükneki a főváros, nincs elég tér tehetségei érvényesitésére (ne tessék félreérteni!) akkor nekimegy a megszerzett babérokkal a vidéknek. Nem ugyan gazdagon, hanem inkább egy szál kabátban, bucsuja „ebrudon" történik és él a társadalom nyakán, rágódva mindenkin, mert hiszen nem egyszer ő rajta is van elég rágódó. Azért mondják a gazdagok a szegénységet piszoknak. — Hol nagy katholikus püspöki székhelyen, királyok sirjainál terjeszti az eszméket, hol a puritán parasztság előtt emelkednék az eszmék martyrjává, ha akadna bolond, a ki megkövezné. De nem azért igazi tehetség, — hogy minden körülmények közt fel ne találná magát egy „pumper" is.

Grófokkal, nagy urakkal, pénzemberekkel és a nagy közönséggel szemben a nyilvánosság előtt demokrata, de a valódi demokratákkal szemben arisztokrata az antiszemitaságig. (O beati ingeniosi!)

*

A „pumper" nek eleme a harcz. Nem ugyan testi fegyverekkel, hanem a szellem nyilaival. Kilesi, megvárja, hogy vajjon mi lesz a másik ember, az antipedes véleménye, akkor neki mindig az ellenkező véleményen kell lennie. Állás-pontját mindvégig megvédelmezi még az általános ellenkező meggyőződás daczára is; azonban a maga mulasztását legtöbbször a más nyakába háritani igyekszik.

Mindig neki van igaza, a vitatkozás, a szó-elcsavarás mestersége, és a hol érvekkel nem tud ütni, — ott elüti a dolgot egy szójátékkal.

Az ilyen eljárás jellemző minden „pumper" nél, a ki azt hiszi, hogy a hitelező megelégszik az igéretekkel.

Kölcsönkérő leveleit ismeri mindenki: orvos, ügyvéd és egyéb a nyilvános életben szereplő ember. Hanem felhányhatnád a „pumper" összes ingóságait, mig egy kitüzetett számlára akadnál!

Egy „pumper" felhasznál minden alkalmat, hogy abból hasznot huzzon. Még az ünnepet is. Egy vidéki városban a szinigazgató és apát-kanonok a karácsonyi szent ünnepek alkalmával ilyen „pump series"-t kaptak: óriási lőn csudálkozásuk, midőn a jámbor szindirektor igy látja magát megszólitva: főtisztelendő ur! — a kanonok pedig szinigazgatóvá degradáltatott. Az egész kellemetlen incziденst az expediálási csere okozta.

Lakása garconi, de azért népes család számára van berendezve.

Kényelemre nézve hasonlit egy keleti szerájhoz, de bizony a ruhák nem egyszer kopottak, főkép a neglizsé!

*

A „pumper" erkölcsös is, kivált ha társadalmi czikket ir. Szidja a korrupcziót, a társadalmi fekélyeket, a legnyomorultabb, férfiatlan bünöket — melyeket, mivel olyan alaposan ismeri — bizonynyal alaposan tanulmányozta is.

Mikor aztán valami jól bevág a „pumper"-nek, akkor van bachanalia, saturnalia, sibarisi orgia. A hajléktalam sü dő lángelmék ezért keresik fel tömegesen, és ő párt fogolja őket. Apja, testvérje, jóbarátja istápja a mediumnak, ki szerencsés kompanistája lehetni. Hiszen nyájas, előzékeny a tapasztalatlan fiatalsághoz, mint a férj a nejéhez.

A „pumper" nem sokat ad a czimekre, nevekre. De azért minden demokrataság mellett is lóg egyiknek, másiknak neve előtt egy egy furcsa predikátum. Ez személyes szerzemény, nem ősöktől szállott tulajdonosára; de hiszen a ki az ilyet viseli, nem is lehet a természet örök törvényei szerint ős sem.

Határozott alakja nincsen a „pumper"-nek. Egyik igy néz ki, a másik amugy. Sőt még egy és ugyanazon „pumper"-nek sincs mindig egy alakja. Egyszer bajuszszal mint valami szittya, máskor elegáns barkóval, — sőt néha szinészesen borotvált pofával. Ilyenkor aztán csupa pietásból, papnak is nézhetné az ember; de a ki elhiszi róla, az bolond ...

Ilyen a „pumper", hiszen mindenki ismer legalább egy-egy példányt. Viselt dolgait mindenki tudja, undorral fordul el mindenki tőle, de azért nem bántja senki, — mert szur, csip, mint a darázs. Hiszen a mezei poloskát is azért nem öli meg az ember, mert retenetes őskori pacsuli illata van. Csak tiszta papir, tinta kell hozzá, hogy megörökitve legyen a „pumper" notorius genreje és — penna.

Boldisár Kálmán.

*) A nagyváradi „Szabadság"-ból.

— **A karácsoni és ujévi ünnepek** közeledtével lapunk kiadóhivatala kéri a kereskedő urakat, hogy ünnepi hirdetéseiket idejekorán feladni sziveskedjenek.

A mennyiben nyomdánkat régi tapasztalatok alapján deczember hóban az ünnepek közeledésekor megrendelésekkel egyszerre s tömegesen szokták elárasztani, a nyomda müvezetősége azon tiszteletteljes kérelemmel járul a megrendelőkhöz, hogy körleveleik, számlalapjaik, de különösen névjegyek és egyéb ujévi-üdvözlő nyomtatványok elkészittetése iránt már most intézkedni sziveskedjenek a „Debreczeni Ellenőr" nyomdájában, melynek ujabb és gazdag felszerelése csak a napokban érkezett meg.

A kiadóhivatal.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

Holnap, kedden, 1889. deczember 17-én páratlan bérletben:

Az arany pók.

Vigjék 4 felvonásban.

Ezzel:

Jowe és Geftry angol tornamüvészek u. n. béka és gyikmutatványai, **saját külön diszletekkel.**

MŰSOR:

Szerda 18. „Pünkösd Florenczben". **Gyik és béka emberek fellépte, páros bérl.**

Csütörtök 19. „Könyvtárnok". **Gyik és béka emberek fellépte, páratlan bérl.**

Péntek 20. **A „Belvillei szüz" előkészületei miatt nincsen előadás.**

Szombat 21. **„Belvillei szüz" I-ször, operette, páros bérl.**

Vasárnap 22. **„Belvillei szüz", II-szor, operette, páratlan bérl.**

Hétfő 23. „Tündér fátyol", **páros bérl.**

Szerkesztői üzenet.

Egy független polgár. Barátságos levele s szellemes karczolatai után szivesen óhajtjuk ösmeretségét s aztán szivesen látjuk dolgozó társaink sorában is. — A most küldött karczolatokat azért nem használjuk fel, mert nekünk nem szokásunk magunkat dicsértetni és ellenfelünk személyével sem akarunk foglalkozni, ha csak elkerülhető.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértesi Arnold.

Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

Legolcsóbbtól legmagasabb árig

karácsonyi és ujévi ajándékok,

valamint

gyermekjátékok

legnagyobb választékban kaphatók

Szent-Királyi és Kalenda

müipar áru üzletében.

Kalotaszegi himzés szerint

diszes háztartási és toilette

kötények,

valódi vászenből, Congres és Gardinen szövetből

a legizlésesebb szines és fehér himzéssel.

Kezdett és kész

asztalfutó, középabrosz

Olcsó és kedves karácsonyi ajándék

kapható

Kardos Lászlónál

Czegléd-utcza.

MUSIK INSTRUMENTEN INDUSTRIE STERNBERG ARMIN BUDAPEST KEREPESI-UT 36.

Bevonul a zord téli idő, hosszas estéivel; ki ne találna ilyenkor kellemes szórakozást a zenében és kinek ne volna bármely ünnepélyes alkalomra a legkedvesebb meglepetése, ha szeretteitől egy czélszerű hangszert kapna?

Hangszer-ipartelepem, mely hazánkban a legnagyobb képességü vállalat, nemcsak zenészek és müvészeknek szolgál legczélszerübb bevásárlási forrásul, hanem feladatul tüztem ki magamnak, hogy mükedvelők és olyanok, kik ezen idény alatt valamely hangszert maguknak elsajátitani kivánnak, ezt könnyen és csekély áldozatok árán megtehessék, sőt olyanok számára is gossoskodva van, kiknek semmi zenei képeupége sincsen, mechanikai hangszereim segélyével élvezett mely hangszert megtanulni. Kinek semmi zenei képeupége sincsen, mechanikai hangszereim segélyével élvezett teljes estéket szerezhet magának. Mindennemü hangszerek és zenélőmüvek javitása szakszerü pontossággal elvégeztetik és ócska hangszerek cserébe is elfogadtatnak. Kivánatra nagy képes hangszerkatalógusom ingyen és bérmentve megküldetik, melyben bővebb felvilágositás található. Harmonikáról külön árjegyzék jelent meg.

Jobb a franczia Cognac-nemüeknél, melyek többnyire — a charentei borvidéket elpusztitása folytán — egészben vagy részben szeszből késittetnek.

Olcsóbb a valóban borból előállitott, de

AZ EGÉSZSÉGET KÍTÜNŐ **COGNAC naturel** elősegitő ELVEZETI SZER **BERGER VOLK & Cie WIEN**

korántsem jobb franczia Cognacnemüeknél is, mivel ezekért üvegenként 1.60 krnyi vám és szállitási költség fizetendő. Miután

Berger, Volk és tsa. Bécsben,

személyesen jót állanak az iránt, hogy az általuk gyártott Cognac-nemüek más mint borból destillált Alcoholt nem tartalmaznak, ez utóbbiak már ezen körülménynél fogva minden egyéb Cognac-fajtáknak akár mint élvezeti szerek, különösen pedig

Gyógycélokra

elébe uszanpók. Ez okból a

Berger, Volk és tsa. bécsi czég,

által gyártott Cognac-nemüeket a nevezett czélokra használják és ajánlják

Angyán tanár, Kétli tanár, Késmárszky tanár, Korányi tanár, Kovács tanár, Lumnitzer tanár, Müller tanár, Réczey tanár, Stiller tanár, Tauffer tanár. **Budapesten.** Albert udvari tanácsos tanár, Billroth udv. tanács. tanár, Braun Károly udv. tanács. tanár, Braun Gusztáv udv. tanács. tanár, Chrobák tanár, Kahler tanár, Oser egészségügyi tanács. tanár, Schnitzler korm. tanács. tanár, Winternitz csász. tanács. tanár **Bécsben.** Valamint a bel- és külföld más kiváló tanárai.

(Az árak mindenütt egyenlők)

1 egész eredeti üveg, (5 minőségben) frt	1.90,	2.30,	2.90,	3.90.	4.80
egy fél „ „ „ „ „	1.10,	1.30,	1.60,	2.10,	2.55
egy negyed „ „ „ „ „	—.70,	—.80,	—.90,	1.20,	1.40

Kapható minden nagyobb csemege és füszerárú kereskedésben és gyógyszertárban. RAKTÁR: Bécsben, I. Weihburggasse 2. sz.
(a Kärntnerstrasse sarkán.)

Nagy raktár helyiség.

Ér-Mihályfalván, a vasuti állomás és dohány raktár tőszomszédságában

egy 2 holdnyi telep

mely a vasut szomszédságánál fogva nagyobbszerü rakhelynek alkalmas, eladó.

Bővebb felvilágositásokkal szolgál **az uradalmi számtartói hivatal Székelyhidon.**

Kiadó helyiség.

A „debreczeni ipar és kereskedelmi bank“

piacz-utczai 1829. sz. házában

üzleti, vagy ügyvédi irodának igen alkalmas — esetleg lakásnak is átalakitható —

tágas helyiség

azonnal bérbe vehető.

Értekezhetni a házfelügyelőnél.

9914
1889.

Arverési hirdetmény.

Beérkezett ajánlat folytán a városi tanács a monostori erdőt téli sertés legelőül 1890. március 1-ig értékesiteni kivánván, e czelból ezen erdőségre nézve zárt ajánlat utján árverést tart. A 10 százalék bánatpénz csatolása mellett beadandó zárt ajánlatok 1889. deczember 16-án reggeli 9 óráig a polgármesteri hivatalhoz adhatók be, — árverési feltételek a polgármesteri hivatalban megtekinthetők. Ajánlatban megemlitendő, hogy illető a feltételeket ösmeri, azoknak betartására magát kötelezi. Az ajánlat tanácsi elfogadás után 3 nap alatt az egész ajánlati összeg befizetendő a házi pénztárnál a legeltetés megkezdése előtt.

Bánatpénz a bérlet lejárta után fizettetik vissza.

Debreczen, 1889. Deczember 9-én.

A városi tanács.

VALÓDI SZEPESSÉGI VÉD- JEGY ECHT ZIPSER

Nevünk alatt mindennemü csekélyebb minőségü áruk lesznek forgalomba hozva.

Ezen a nagyérdemü közönséget kárositó eljárás elkerülése czéljából minden darab gyárainkból kikerülő árut fenti törvényesen beiktatott védjegyünkkel látjuk el, mi tehát csak oly árukat ismerünk el saját készitményünknek,

valódi szepességinek,

melyek ezen védjegygyel bélyegezve vannak. Csak tiszta lenfonadékból készült vászon- és damasztnemüink kizárólag gyepen fehéritvék a kárpátok alján, igy azok jóságra és tartósságra felülmulhatlanok.

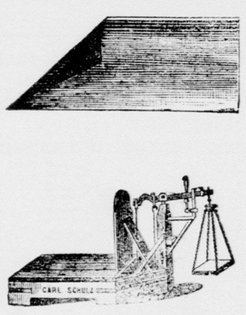
„Valódi szepességi“ vászon és damaszt-áruink kaphatók:

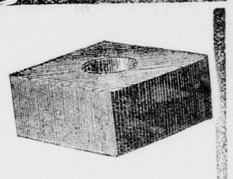
Kardos László és Szabó Lajos fiai uraknál

Debreczenben.

WEIN KÁROLY és TÁRSAI Késmárkon.

TÓTH GYULA

előbb TOTH LAJOS és TARSA

vaskereskedő czég, DEBRECZEN, városháza épület,

ajánl dus választékban kitünő minőségben és legjutányosabb árak mellett:

öntött vaskályhákat

fa és szabályozható szén és koksz fütésre, hazai gyártmány.

Eredeti „**FRIEDLANDI**“ szabályozható, töltő és

„meidingi sysztem” kályhák

szén és koksz fütésre, csiszolt és nickl párkányzattal, ugyszintén köpenynyel,

mindenféle szinben zománczozva,

öntött vas és lemez takarék konyhákat,

Tizedes-, egyensuly-, házi-, kalmár- és rud-mérlege et

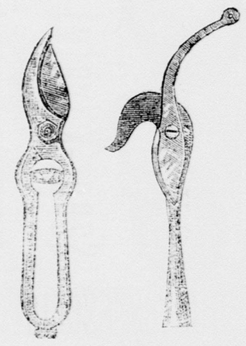
jótállás mellett,

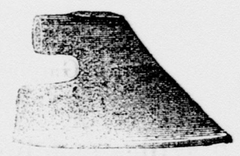
zománczozott öntött vasedényeket,

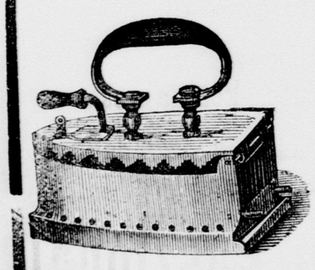
zománczozott kék és márványozott **lemez edényeket** jótállással,

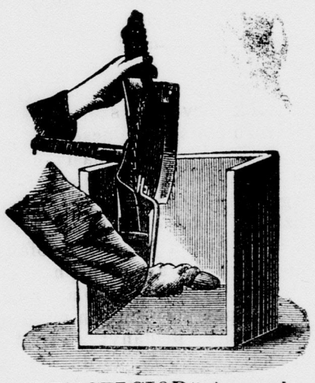
„Excelsior“ tengeri morzsológép, ugynevezett

KIS ORIÁS

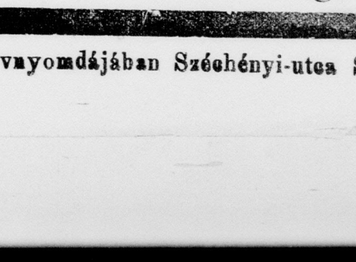

„EXCELSIOR“ tengeri morzsológép.

bámulatos munkaképességgel, mely óránkért 2—3 hektoliter tengericsövet, akár száraz akár nedves, tisztán lemorzsol,

drja 3 frt 25 kr.

A Mc. Cormick aratógép képviselete

A Mc. Cormick aratógép képviselete

Eladó tégla és cserépgyár.

Közel a városhoz egy teljesen jó karban lévő, szárito szinekkel ellátott

tégla és cserépgyár

Debreczen határán a városhoz alig 1/2 órányi távolságban, eladó.

A 18 kath. hold területen fekvő tégla és cserépgyár mindenféle épületekkel gazdagon fel van szerelve.

Értekezhetni a tulajdonossal:

Boschetti Andrással

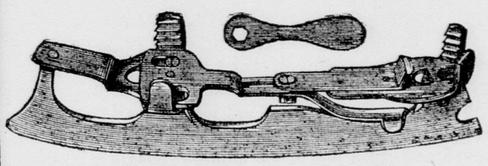
Nagy-Péterfia-utcza 887. sz. a.

Felvágott

szàraz tüzifát

100 kilót 60 krajczárért ad: **az első debreczeni kefeárugyár**, Miklós-utcza 1924. sz. a. (a kuttal szemben).

Korcsolya sport.

Halifax, Merkur, Premier

közönséges csiszolt és álanyozott (niklirozott,) legjobb minőségben

mint czélszerü

karácsonyi ajándékra alkalmas

dus választékban kapható

Tóth Gyula

vaskereskedés, városház sarkán.

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr„ könyvnyomdájában Széchényi-utcza SIMON-ház.